

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Білошицький В.І.

*кандидат політичних наук, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ВОЄННОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЯК ДЕРЖАВОТВОРЧА НЕОБХІДНІСТЬ

Вартостями класичного лібералізму, що переконливо довели свою практичну потрібність, на Заході протягом тривалого часу (практично, кілька століть поспіль) визнаються: абсолютна цінність людського життя; природна (від народження) рівність людей; визнання невідчужуваних прав людини (права на життя, свободу, власність); домінування приватно-економічної діяльності над державно-економічною; ідея громадянського суспільства як суспільства економічного, заснованого на приватній власності та ринкових відносинах, незалежного від держави та політичних інститутів; ідея «природної нерівності» людей; концепція соціального прогресу та ін. [3, с. 325].

Згідно з ліберальними ідеалами, метою створення держави є збереження і захист природних прав людини. Відносини між окремою людиною і державою повинні мати договірний характер, а верховенство закону має бути найбільш ефективним інструментом соціального контролю. В суспільстві забезпечується пріоритет громадянських свобод над політичними, юридичними та моральними нормами. Ліберально-політичному стилю властиві прагматизм, меркантилізм, раціоналізм, ліберально-політичним відносинам – намагання досягти консенсусу. Основним засобом поліпшення суспільних умов є реформування базових сфер, до яких відноситься й оборонна [1].

Надання політичній системі України ліберальних ознак стало одним з важливих напрямів розгортання державотворчого процесу практично з моменту набуття незалежності. Ліберальні цінності перестали бути недосяжним ідеалом, оскільки соціальною даністю стала їх поступова імплементація в різні суспільні сфери, насамперед політичну й економічну. Разом з тим, абсолютизувати значення «лібералізму по-українськи» поки що передчасно, оскільки в ньому стихійно вживаються і конструктивна, й деструктивна складові.

З 90-х років зберігає своє значення наступна теза-орієнтир: державна політика має право називатися ліберальною лише тоді, коли «позитивна енергія людської свободи, вириваючись зі світоглядних і психологічних, інстинктивних надр суспільного життя, є сильнішою за «енергію зла», – коли перша перемагає, відтісняє або, щонайменше, мінімально переважає другу в своїх впливах на хід і перспективи суспільного розвитку. Але якщо «негативне поле» людської свободи переважає в суспільній практиці «поле позитивне» і при цьому

політичні впливи зберігають чи навіть утверджують, розширюють цей деструктивний стан речей, то така державна політика називається псевдоліберальною» [4, с. 333].

Іншими словами, ліберальна політика – «це така державна політика, яка забезпечує насамперед стійкі імпульсації творчо-конструктивного заряду людської свободи, їхню перевагу над імпульсами деструктивного характеру. І право на зростання свого впливу, право на подальшу лібералізацію вона має до тієї межі, до якої ця перевага зберігається. Але щойно вона переступає цю межу – як перетворюється на псевдолібералізм, нехай навіть із статусом державного забезпечення» [4, с. 343]. Наведені вище теоретичні положення безпосередньо стосуються воєнної політики України, яка перебуває на етапі становлення.

В. Грубов переконливо обґрунтовує, що воєнній політиці незалежної України властиві два відмінні між собою періоди розвитку: пострадянська доба (1991-2002 рр.) та доба лібералізації (після 2002 р.) [2, с. 450]. Такий підхід дещо суперечить офіційним поглядам Міністерства оборони України, яке вказує на іншу періодизацію національного оборонного будівництва, проте дозволяє виокремити важливий чинник цивільно-військових відносин із загальної товщі воєнно-соціальних пертурбацій останнього часу.

Пострадянська доба запам'яталась складною еволюцією воєнної сфери держави та новостворених Збройних Сил (ЗС) від безсистемної сукупності окремих елементів та фрагментів до цілісної інституціоналізованої структури, дозвано спроможної виконувати поставлені перед нею завдання. Саме тоді воєнна політика стала складовою державної політики, набула конкретних ознак, а ЗС України утвердилися як один з головних інститутів державності, покликаний гарантувати її суверенітет, територіальну цілісність і національну безпеку.

Лібералізація військової справи означає радикальний перегляд ставлення керівних армійських структур до цінності життя військовослужбовця: вирішувати бойові завдання потрібно було не за рахунок кількості так званого «особового складу», а за рахунок його професіоналізму (знань, умінь, навичок), сучасного озброєння та військової техніки, всебічної логістики, духовного піднесення тощо. Лібералізація ратної праці означає необхідність повної відмови сучасного покоління військових менеджерів від слів Маршала СРСР Г. К. Жукова, що звучали практично на всіх фронтах Великої Вітчизняної війни, де він був присутній (*подається мовою оригіналу – В. Б.*): «Солдат не жалеть. Бабы нарожают еще». Звідси втрати СРСР під час Другої світової війни – до 27 млн. осіб. Звідси й співвідношення вбитих військовослужбовців: 11,5 млн. радянських проти 8,6 млн. німецьких.

У сучасних війнах рахують кожного загиблого, з точністю до людини. Справа навіть не в нових можливостях обліку людських ресурсів за допомогою інформаційних систем. Йдеться про зміну ставлення до життя людини, одягнутої у військову уніформу, перегляд так званої «ціни перемоги», з якої поступово вилучається радянський підтекст «будь-якою ціною». А це – своєрідний варіант імплементації цінностей лібералізму у сферу, що є традиційно далекою від прав і свобод людини – сферу забезпечення обороноздатності держави, яка намагається бути сучасною.

Україна перебуває на складному етапі лібералізації своєї воєнної політики, що на практиці означає її виведення на рівень апробованих демократичних стандартів. Такий процес не може бути ні лінійним, ні ситуативним, ні тим більше приуроченим до якоїсь пам'ятної події. Йдеться про тривалу імплементацію ліберально-демократичних цінностей в тканину державно-військових, цивільно-військових, внутрішньо-військових та інших відносин. На це знадобляться роки, проте без такої роботи не постане ні нова Україна, ні нова українська армія.

Список використаних джерел:

1. Буцєвицький В. С. Лібералізм / В. С. Буцєвицький // Політологічний енциклопедичний словник; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – К.: Генеза, 2004. – 736 с.
2. Грубов В. М. Європейська колективна безпека в умовах глобалізації: ліберальна парадигма: монографія / Грубов В. М. – К.: 2007. – 554 с.
3. Політологія / под ред. А. С. Тургаєва, А. Е. Хренова. – СПб.: Питер, 2005. – 560 с.
4. Требін М. П. Армія та суспільство: соціально-філософський аналіз взаємодії в умовах трансформації: монографія / М. П. Требін. – Х.: Вид. Дім «Інжек», 2004. – 404 с.

Monastyrnaya A.V.

Student,

Science supervisor: Bocharova N.V.

Ph.D in Historical Science, Professor;

Language consulting: Tarnopolskiy O.B.

*Doctor of Pedagogical Science, Professor,
Alfred Nobel University*

CURRENT EU'S GENDER EQUALITY POLICY: A GUIDE FOR UKRAINE TOWARDS EUROPEAN INTEGRATION

In the context of Ukraine's European integration, the experience of the European Union in various areas of public life is becoming particularly topical. In Association Agreement between Ukraine and the EU a desire «to promote the gradual convergence of the Parties that is based on shared values and close privileged relations and deepening Ukraine's connection with EU policies and participation in programs and agencies» [1] is specifically stated.

The principle of gender equality is a major social value of the EU. Under article 420 of Association Agreement, Ukraine is committed to promote development of «gender equality and equal opportunities for men and women in employment, education, economic and social activities, and decision-making». In connection with this the analysis and synthesis of the EU experience in the area of gender policy has the great scientific and practical significance for political science.